
Spis treści

Wstęp	11
1. Pojęcie i funkcje finansów	15
1.1. Pojęcie i istota finansów	17
1.2. Funkcje finansów	19
1.2.1. Funkcja alokacyjna	19
1.2.2. Funkcja redystrybucyjna	20
1.2.3. Funkcja stabilizacyjna	22
1.2.4. Funkcja rekonwersji (zamiany) własności	24
1.3. Klasyfikacja zjawisk finansowych	25
1.3.1. Klasyfikacja przedmiotowa zjawisk finansowych	25
1.3.2. Klasyfikacja podmiotowa zjawisk finansowych	27
1.4. Klasyczne teorie finansów	30
1.4.1. Finanse w teorii	30
1.4.2. Liberalne teorie finansów	31
1.4.3. Ortodoksyjna teoria finansów	32
1.4.4. Interwencyjna teoria finansów	33
1.5. Nowe teorie finansów	35
1.5.1. Neoliberalizm	38
1.5.2. Monetaryzm	39
1.5.3. Finanse behawioralne	40
1.6. Kryzys z 2007 r. a teorie finansowe	45
2. Pieniądz	49
2.1. Formy i funkcje pieniądza	51
2.2. Funkcje pieniądza	53
2.3. Mechanizm kreacji pieniądza	55
2.4. Determinanty podaży pieniądza	59
2.4.1. Teoria bankowa	60

2.4.2.	Teoria obiegu	61
2.4.3.	Teoria ilościowa	62
2.5.	Wartość pieniądza w czasie	63
2.5.1.	Stopy procentowe	63
2.5.2.	Zmienność wartości pieniądza w czasie	66
2.5.3.	Odsetki proste	67
2.5.4.	Kapitalizacja odsetek	70
2.5.5.	Aktualna zdyskontowana wartość przyszłej płatności lub zysku	75
3.	Rola finansów w tworzeniu, wymianie i podziale produktu społecznego	81
3.1.	Istota potrzeb indywidualnych i zbiorowych	83
3.2.	Pojęcie i klasyfikacja dóbr	85
3.2.1.	Dobra publiczne	85
3.2.2.	Dobra społeczne	89
3.3.	Finanse sfery realnej i autonomiczna sfera finansów	90
3.4.	Strumienie i przepływy finansowe	92
3.4.1.	Rodzaje i rachunki strumieni finansowych	92
3.4.2.	Tabele przepływów finansowych	100
4.	Polityka finansowa i jej funkcje	105
4.1.	Istota polityki finansowej	107
4.2.	Funkcje polityki finansowej państwa	111
4.2.1.	Funkcja stabilizacyjna	111
4.2.2.	Funkcja alokacyjna	115
4.2.3.	Funkcja redystrybucyjna	117
5.	Sektor finansów publicznych	123
5.1.	Pojęcie i cechy finansów publicznych	125
5.2.	Struktura i podmioty sektora finansów publicznych	126
5.3.	Pojęcie i specyfika dochodów i przychodów sektora finansów publicznych	136
5.4.	Pojęcie i specyfika wydatków i rozchodów sektora finansów publicznych	139
5.5.	Budżet państwa – aspekty teoretyczne	143
5.5.1.	Pojęcie i istota budżetu państwa	144
5.5.2.	Klasyfikacja budżetowa	145
5.5.3.	Funkcje budżetu państwa	147
5.5.4.	Zasady budżetowe	149
5.5.5.	Procedura opracowywania budżetu państwa	150
5.5.6.	Rodzaje dochodów i wydatków budżetowych	157
5.5.7.	Deficyt budżetowy i źródła jego finansowania	160
5.5.8.	Dług publiczny	162
5.5.9.	Inwestycyjny mnożnik zrównoważonego budżetu	173
5.6.	Budżet zadaniowy – instrument zarządzania finansami publicznymi	178
5.6.1.	Budżet zadaniowy w <i>Programie konwergencji</i>	181
5.6.2.	Proces planowania budżetu zadaniowego	182

5.6.3.	Budżet zadaniowy – metodyka	183
5.6.4.	Budżet zadaniowy w uzasadnieniu ustawy budżetowej na 2016 r.	191
5.7.	Finanse i zadania samorządu terytorialnego	194
5.7.1.	Podstawy prawno-organizacyjne gospodarki finansowej samorządu terytorialnego	194
5.7.2.	Budżet jednostki samorządu terytorialnego i procedura jego uchwalania	227
5.8.	Państwowe Fundusze Celowe	234
6.	System podatkowy w Polsce	241
6.1.	Pojęcie, funkcje i klasyfikacje podatku	243
6.2.	Elementy konstrukcji podatku	251
6.3.	Charakterystyka podatków centralnych	255
6.3.1.	Podatek od towarów i usług	255
6.3.2.	Podatek akcyzowy	277
6.3.3.	Podatek od gier	291
6.3.4.	Podatek dochodowy od osób fizycznych	293
6.3.5.	Podatek dochodowy od osób prawnych	328
6.4.	Charakterystyka podatków samorządowych	344
6.4.1.	Podatek od nieruchomości	344
6.4.2.	Podatek od spadków i darowizn	354
6.4.3.	Podatek od środków transportowych	362
6.4.4.	Podatek rolny oraz jego ekonomiczna ocena	366
6.4.5.	Podatek leśny	376
6.4.6.	Podatek od czynności cywilnoprawnych	379
6.4.7.	Karta podatkowa	388
6.5.	Parapodatkowe instrumenty finansowe	395
7.	System ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych	409
7.1.	Pojęcie, funkcje i klasyfikacja ubezpieczeń	411
7.2.	Pojęcie i zakres zabezpieczenia społecznego	414
7.3.	Konstrukcja i finanse systemu ubezpieczeń społecznych	416
7.3.1.	Ubezpieczenia społeczne pracowników	416
7.3.2.	Ubezpieczenie społeczne rolników	462
7.4.	System finansowania ochrony zdrowia	489
7.4.1.	Modele organizacji i finansowania ochrony zdrowia	489
7.4.2.	System ubezpieczenia zdrowotnego w Polsce	493
8.	System bankowy i polityka pieniężna	515
8.1.	Rola systemu bankowego w gospodarce narodowej	517
8.2.	System bankowy w Polsce	520
8.2.1.	Zarys historii bankowości w Polsce	520
8.2.2.	System bankowy po 1997 r.	525
8.2.3.	Instytucje nadzorujące działalność sektora bankowego	536

8.3.	Bank centralny i jego zadania	538
8.4.	Instrumenty polityki pieniężnej	545
8.4.1.	Pośrednie instrumenty polityki pieniężnej	545
8.4.2.	Bezpośrednie instrumenty polityki pieniężnej	551
8.5.	Banki komercyjne	554
9.	Rynek finansowy	565
9.1.	Rynek kapitałowy	567
9.1.1.	Klasyfikacja rynku kapitałowego	567
9.1.2.	Struktura instytucjonalna rynku kapitałowego	573
9.1.3.	Podstawowe instrumenty finansowe	575
9.1.4.	Giełda papierów wartościowych i jej znaczenie w gospodarce ...	585
9.2.	Rynek pieniężny	613
9.2.1.	Istota i struktura rynku pieniężnego	613
9.2.2.	Bony skarbowe	614
9.2.3.	Bony pieniężne NBP	619
9.2.4.	Krótkoterminowe papiery dłużne podmiotów gospodarczych	621
9.2.5.	Lokaty międzybankowe	624
9.3.	Rynek walutowy	631
9.3.1.	Historia rynku walutowego	632
9.3.2.	Istota rynku walutowego	634
9.3.3.	Wielkość i struktura rynku walutowego	636
9.3.4.	Instrumenty rynku walutowego	641
9.3.5.	Instrumenty rynku walutowych instrumentów pochodnych	648
10.	Finanse przedsiębiorstw	659
10.1.	Formy organizacyjnoprawne działalności gospodarczej	661
10.2.	Gospodarka finansowa przedsiębiorstw	667
10.2.1.	Cele finansów przedsiębiorstw	667
10.2.2.	Finansowanie działalności gospodarczej	670
10.3.	Sprawozdawczość finansowa	686
10.4.	Teoria trzech soczewek	691
10.4.1.	Aspekt ekonomiczny	691
10.4.2.	Aspekt finansowy	692
10.4.3.	Aspekt majątkowy	692
10.5.	Elementy sprawozdania finansowego	693
10.5.1.	Bilans	693
10.5.2.	Rachunek zysków i strat	697
10.5.3.	Rachunek przepływów pieniężnych	701
10.5.4.	Zestawienie zmian w kapitale własnym	703
10.5.5.	Informacja dodatkowa	704
10.6.	Analiza sprawozdania finansowego przedsiębiorstwa	704
10.6.1.	Wstępna analiza sprawozdania finansowego	705

10.6.2. Analiza wstępna bilansu	706
10.6.3. Analiza wstępna rachunku zysków i strat	709
10.6.4. Wstępna analiza przepływów pieniężnych	710
10.6.5. Analiza wskaźnikowa	712
11. Finanse ubezpieczeń gospodarczych	745
11.1. Podstawowe zasady działalności ubezpieczeniowej	748
11.2. Klasyfikacja ubezpieczeń gospodarczych	754
11.3. Ubezpieczenia obowiązkowe i dobrowolne	759
11.3.1. Pojęcie przymusu ubezpieczeniowego	760
11.3.2. Ustawowa definicja ubezpieczenia obowiązkowego	760
11.3.3. Regulacje prawne ubezpieczeń obowiązkowych	763
11.4. Gospodarka finansowa zakładów ubezpieczeń	765
11.4.1. Gwarancje wypłacalności – zarządzanie ryzykiem ubezpieczyciela	772
11.4.2. Solvency II	777
11.4.3. Gospodarowanie aktywami i pasywami. Ujęcie bilansowe	785
11.4.4. Najważniejsze obszary gospodarki finansowej ubezpieczycieli ...	797
11.4.5. Polityka inwestycyjna ubezpieczycieli	800
11.4.6. Rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń	804
11.5. Kondycja finansowa sektora ubezpieczeń w Polsce w 2014 r.	810
11.6. Instytucje ubezpieczeniowe i ich zadania	815
11.6.1. Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych	815
12. Finanse międzynarodowe	829
12.1. Podstawy finansów międzynarodowych	831
12.1.1. Pieniądz międzynarodowy jako główny problem finansów światowych	831
12.1.2. Waluty narodowe a pieniądz światowy	833
12.1.3. Kurs walutowy i bilans płatniczy	836
12.1.4. Cło i polityka celna jako instrument kształtowania obrotów zagranicznych	837
12.1.5. Międzynarodowe przepływy kapitałowe	839
12.1.6. Międzynarodowy system walutowy	840
12.1.7. Międzynarodowe instytucje finansowe	841
12.2. Międzynarodowe procesy rozwojowe a rynki finansowe	845
12.2.1. Globalizacja a finanse międzynarodowe	845
12.2.2. Międzynarodowe kryzysy finansowe	849
12.2.3. Integracja monetarna jako element procesu integracji gospodarczej	853
12.2.4. Integracja monetarna i finansowa w Unii Europejskiej	856
12.3. Unia Gospodarcza i Walutowa	860
12.3.1. Droga do integracji gospodarczej w Europie	860
12.3.2. Europejska integracja walutowa	862

12.3.3. Etapy tworzenia UGW	867
12.3.4. Proceduralne i kosztowe aspekty przystąpienia nowych państw do strefy euro	872
12.4. Polityka pieniężna w Unii Europejskiej	880
12.4.1. EBC, ESBC i Eurosystem	880
12.4.2. Cele i zadania Europejskiego Systemu Banków Centralnych	880
12.4.3. Strategia polityki pieniężnej EBC	883
12.4.4. Instrumenty polityki pieniężnej	885
12.4.5. Operacje walutowe i zarządzanie rezerwami walutowymi	889
12.5. Budżet Unii Europejskiej	889
12.5.1. Źródła finansowania Wspólnot	889
12.5.2. Zasady budżetowe Unii Europejskiej	893
12.5.3. Procedura budżetowa	895
12.5.4. Dochody budżetowe	898
12.5.5. Wydatki budżetowe	901
12.5.6. Perspektywy finansowe podstawą polityki budżetowej Unii Europejskiej	904
12.5.7. Fundusze jako wyodrębnione instrumenty finansowania wydatków budżetu UE	909
12.5.8. Wydatkowanie środków z budżetu UE w 2014 r.	910
12.6. Jednolity rynek europejski a rynki finansowe i kapitałowe	911
13. Odpowiedzialność z tytułu naruszenia dyscypliny finansów publicznych	921
13.1. Pojęcie odpowiedzialności oraz dyscypliny	923
13.2. Katalog naruszeń – zakres podmiotowy i przedmiotowy	924
13.3. Ogólne zasady odpowiedzialności	928
13.4. Karalność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	929
13.5. Organy właściwe w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	931
13.5.1. Organy orzekające w pierwszej i drugiej instancji, ich właściwości i tryb powoływania	931
13.5.2. Organy właściwe do wypełniania funkcji oskarżyciela w pierwszej i drugiej instancji, ich zadania i tryb powoływania	933
13.6. Procedura w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych ...	934
13.6.1. Zagadnienia ogólne – zasady postępowania	934
13.6.2. Etapy postępowania	938
13.7. Sądowa kontrola prawomocnych rozstrzygnięć w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	941
Indeks osobowy	945
Indeks rzeczowy	947